

EESTLUSEST KAASAJAL JA MINEVIKUS

Eestlane olla on uhke ja hää — kas see on vaid ühe enesest lugupidava väikerahva uhkuse väljendus või on ses lauses ka midagi teiste rahvuste poolt tunnustatud? Kas inimesed „laulva revolutsiooni” aegu mõtlesid sellele? Üks teine laul kaebab, et eesti mehest ja tema soost ei peeta kuskil lugu. Rahvalauludes esineb ürgtarkuse kõrval alati nii liigset suurustamist kui meeleheidet. Seda ei tohi pahaks panna, laul on laulmiseks.

Meie rahva kummaliseks iseloomujooneks on mõningate Eesti ajaloo kangelaslikumate hetkede häbenemine. Miks teab rahvas nõnda vähe aastakümnetetagusest vastupanuliikumisest? Samas meenutatakse meelsasti halades suurküüditamisi, nende traagikat ja meeleheidet. Eelmise sajandi lõpul küsis kirjanik Eduard Bornhöhe, kas eestlaste sangarid on tõepoolest need, kes rohkem vitsahoope välja kannatavad? Nüüd on sama olukord.

1960ndail aastail ühes Mordva poliitvangide vangilaagris toimetatud läbiotsimisel varga väljaselgitamiseks ütles ukrainlasest vang vangivalvurile: selle mehe asju pole vaja läbi otsida, ta on eestlane. Seal õudsel Venemaal, seal rahvaste vangla viletsuseski võis siis kogeda — eestlane olla on uhke ja hää!

MIKA RAUDVASSAR,
abiturient